TOVERI

Länsen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä, paitsi maanantaina.

TOIMITUSKUNTA:

W. N. REIVO—A. SALMI—L. MOILANEN—J. MALO—K. E. HEIKKINEN

TOVERI

(The Daily Comrade)

The Organ of the Finnish Workers in the Western States. The Only Finnish Daily in the West. Published Daily, Except Monday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Company.

Advertising Rates in effect July 1, 1912, 40c per inch. Special discount allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, OREGON.

AUGUST NIKULA, Manager.

Entered as second class matter July 18, 1912, at the Post-Office at Astoria, Oregon, Under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES:
IN UNITED STATES AND CANADA:
For 1 year $3.50; For 6 Months, $1.75; For 3 Months, $1.00; For 1 Month 40c.

Ilmoitushinta 40c palstatuumalta. Kuoleman-ilmoitukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja aviioliitto-ilmoitukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmoitukset 25c kerta, naimailmoitukset $1.50 kerta, avioero-ilmoitukset $1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset seuraavan hintaluettelon mukaan palstatuumalta: 1 v. 20c, ½ v. 20c, 3 kk. 25c, 1 kk. 30c.

Satunnaisista ilmoituksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA JA CANADASSA:
1 vuosikerta $3.50; 6 kuukautta $1.75; 3 kuukautta $1.00; 1 kuukausi 40c.
SUOMEEN JA MUUALLE ULKOMAILLE:
1 vuosikerta $5.50; 6 kuukautta $3.00.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa.
Telefooni: konttori 365, toim. 832.

1

He ovat "vaatimattomia"

"Vaatimaton elämä on rikastumisen ja rikkaana pysymisen ensimäinen ehto", selittävät meille hyväsydämiset "opettajamme", samalla lisäten, että vaatimattomuus ja säästäväisyys ovat ne keinot, joita käyttäen Amerikan miljoneerit ovat rikkautensa saavuttaneet ja säilyttäneet. Moni työläinenkin uskoo noihin neuvoihin ja ihan tosissaan järkeilee, että kun hänkin elää vaatimattomasti, niin kyllä kai sitä jotakin jääpi vanhan päivän varaksi. Hänen mielessään kangastelee vanhan hyvin voivan rikkaan miehen elämä ja onni, jotka hänkin saavuttaa kun vain muistaa elää vaatimattomasti.

Työläisiltä jääpi huomaamatta, että he todellisuudessa elävät paljon vaatimattomimmin kuin yläluokka silloinkin, kun he mielestään oikein erikoisesti "tuhlaavat" viettämällä pieniä kekkereitään.

Katsellessa maan kauppatilastoja selviää sieltä monta seikkaa, jotka eivät puhu hyvinkään äänekkäästi rikkaitten vaatimattoman elämän puolesta. Niinpä tuotiin Yhdysvaltoihin juuri päättyneen vuoden ajalla yksistään jalokiviä $51,482,262 arvosta, jotka lopullisesti tullien ym. kanssa tulivat maksamaan omistajilleen noin $100,000,000. Vuonna 1915, joka myöskin oli erikoisen hyvinvoinnin vuosi, tuotiin mahan jalokiviä ainoastaan $25,995,804 arvosta, joten nousu on huomattava.

Jos minkään, niin juuri jalokivikaupan pitäisi osottaa maailmalle ihmisten ylellisyystaipumuksia, sillä ne ovat ehdottomasti ylellisyystavaroita.

Näitten jalokivien hinnalla olisi maksettu kaikkien Yhdysvaltain yliopistojen korkeakoulujen ja teknillisten oppilaitosten vuotuiset kulut ilman sentinkään lisäuhrausta. Mutta niitä ei käytetty siihen tarkotukseen. — "vaatimaton" yläluokka käytti ne koreiluhimonsa tyydyttämiseksi. Samalla aikaa kun miljoneerinaikkonen pukee sylikoiransa yle satojen tuhansien arvoisilla jalokivillä kaunistettua vaippaa, käärii köyhälistöäiti pienokaistaan rikkinäiseen ryysyyn, jota hankkiakseen hänen on täytynyt uhrata puolen elämäänsä, jos ei ole sattunut sitä löytämään jostakin hyljättyjen resujen joukosta. Samalla aikaa kun miljoneerin jalokivillä kaunistettua kamarirakkia vartioidaan ja palvellaan erikoisten sitä varten palkattujen vartijain avulla, saavat työläisten lapset juosta vailla vähintäkään hoitoa, alttiina kadun vaaroille. Heidän hoidostaan ja turvallisuudestaan ei huolehdi kukaan, kun se yksi ja ainoa, joka on heitä lähin ja rakastaa heitä, on sidottu palkkaorjan kahleilla 12 tunniksi päivässä leipätaistelun säälittömään kilpailuun, voidakseen saada edes palan leipää niille jotka ovat hänelle kaikkein kalliimmat maailmassa.

Silloin kun "vaatimattomat" yläluokkalaiset tuskailevat lakeijoilleen kun he eivät osaa sijoittaa jalokiviä siten, että niiden loisto olisi riittävän häikäisevä, samaan aikaan onnellisimmassakin työläiskodissa oleva äiti koettaa keksiä keinoja joilla voisi järjestää menot siten, että perheen isän ansiolla voitaisiin saada edes kerran viikossa pala kunnollista lihaa, ja että perheen jäsenet saisivat joskuskaan pukea päälleen kipeästi kaipaamansa uuden vaatekappaleen. Ja kuitenkin juletaan puhua työläisten tuhlaavaisuudesta ja asettaa se heidän köyhyytensä syyksi.

Kenelle tulisi puhua vaatimattomuudesta, ja kutka ovat todella vaatimattomia?

Se puoluekonventsionin pito

Vaikkakaan ei kielenkääntövirastosta ole vielä tähän mennessä nähty tarpeelliseksi lähettää suomennettuna julaistavaksi new yorkilaisten esitystä puoluekonventsionin pidosta, vaikka esitys on alistettu kannatuksille jo t.k. 6 p:nä, niin olisi sittekin paikallaan, että asia tulisi monipuolisemman harkinnan alaiseksi kuin tähän saakka on ollut laita. Me vilpittömästi toivomme sellaista mielipiteitten vaihtoa, vaikka emme olekaan sillä kannalla, että kokousta olisi **ensi keväänä** pidettävä.

Tämä juttu näkyy lopultakin ajautuvan sellaiseen sekamelskaan kuin tavallisesti yleisäänestyksissä joudutaan, kun on äänestettävä vain myöten tai vastaan. Nyt on Chicagosta tehty ehdotus, että konventsioni pidetään vasta syyskuulla ja sekin esitys näkyy olevan kannatuksia hakemassa. Saattaa käydä siten, että molemmat esitykset tulevat saamaan kylliksi kannatuksia, joutuakseen äänestykselle, mutta saattaa käydä sitenkin, että jälkimäinen estää molemmat pääsemästä listalle, vetäen edelliseitä osan kannatuksesta, mutta saamatta siltikään itselleen kylliksi. Niin voi estys kokouksen pidosta tulla hylätyksi kannatuksen puutteessa, mutta siltikin puolueen jäsenistössä olla vallalla sellainen mielipide, että kokous olisi pidettävä. Toimeenpaneva komitea näkyy asettuneen Chicagon esityksen puolelle, koska siinä määritellään kokouksen aika ja paikka, sekä miten sen kustannukset kootaan. Epäilemättä olisi esitys käytännöllisempi, jos kerran ollaan sitä mieltä, että kokous pidetään, niin olisi sitä kannatettava. Toimeenpanevalla komitealla ei ole valtaa, kuten sillä tulisi olla, valita mielestään parempi näistä esityksistä ja jättää toinen pois listalta. Saattaa käydä sitenkin, että molemmat saavat kylliksi kannatusta, tullakseen äänestykselle, ja molemmat tulla myöskin äänestyksellä hyväksytyksi. Toivottavasti toimeenpaneva komitea silloin valitsee, olipa sillä oikeutta tai ei, sen, jonka se parhaaksi katsoo, joten asian tästä puolesta ei kai tarvitse olla suruissaan, mutta siinä on se rahallinen puolikin tiellä.

Kansallissihteerin kertomuksessa selitetään puolueen jääneen vaalitaistelun aikana 8,000 dollarin velkaan, ja toimeenpaneva komitea selittää kansalliskonventsionin tulevan maksamaan noin 20,000 dollaria, sekä selittää, että siihen mennessä kuin kokousta pidettäisi, ei suinkaan tultaisi saamaan verotuksella kylliksi varoja kokouskustannusten korvaamiseksi. Sitte näkyy puolueella olevan muitakin velkoja, esim. kansainväliselle toimistolle jäsenveroja, joten sen nykyinen velka on noin kymmenen tuhatta dollaria vähintäin. Kun siihen lisätään kahden kansalliskonventsionin kulut, vaikkapa vain kaksikymmentätuhatta dollaria kummastakin, niin saamme viidenkymmenentuhannen dollarin velan maksettavaksemme. Mutta se ei vielä ole kylliksi, seuravien vaalien varalta olisi koottava vaalitaisteluvarastoakin. Näissä vaaleissa käytettiin viisikymmentätuhatta dollaria vaalitaisteluun, mutta se ei ollut läheskään kylliksi, olisi pitänyt saada vähintäin satatuhatta.

Näiden laskelmien mukaan, jotka eivät suinkaan ole liioiteltuja, pitää puolueen kyetä keräämään tulevan kolmen vuoden kuluessa vähintäin 120 tuhatta dollaria varoja, eli noin kaksi kertaa enemmän kuin se sai kokoon viimeisten vaalien välisellä ajalla. Kysymys on siis: onko sellainen mahdollista? Voimmeko saada kokoon kylliksi varoja, voidaksemme pitää **kaksi** kansalliskonventsionia kolmen vuoden kuluessa? Me epäilemme sitä rehellisesti, niin mielellämme kuin haluaisimmekin nähdä kansalilskonventsionin pidettävä ei ainoastaan joka kolmen vuoden kuluttua, vaan joka vuosi, mutta me emme näe mitään hyötyä siitä, että sen erehdyksen, että viime vaalien edellä ei kansalliskonventsionia pidetty, annetaan nyt johtaa siihen, että sitä ei voida pitää seuravienkaan vaalien edellä. Se ei suinkaan olisi toiminnan vilkastuttamista, vaan sen lamaannuttamista. Liiaksi nukkunut saattaa herättyään pyörähdelläkin, mutta sen elinvoimaisuuden merkki se ei ole, pikemmin säikähdyksen, ja älkäämme antako säikähdyksen, jonka äänimäärämme laskeutuminen aiheutti, saada aikaan harkitsemattomia tekoja.

Siis kerta kaikkiaan, jos ollaan sitä mieltä, että kansalliskonventsioni pidetään, niin mielestämme olisi kannatettava Chicagon esitystä, koska siten saadaan edes aikaa kokouksen alkuvalmisteluihin. Nekin osastot, jotka ovat asettuneet jo kannattamaan New Yorkin esitystä, voivat vaihtaa kannatuksensa ilmoittamalla päätöksestään kansallisvirastoon. Muistakaa samalla myöskin mainita osastonne jäsenmäärä.

JUNKKEREILLA ON PUHEENVUORO

Yleisen pakollisen sotapalveluksen kummitus kosiskelee nykyisin kansaa, ja jokainen yleisen mielipiteen asiamies hehkuu intohimoisesti niitten voimien kuumentamana, jotka tämän vitsauksen kansan niskoille haluavat sälyttää. Tätä tosiasiaa ei koeteta edes salatakaan. Mille tahansa ihanteelle me ennen olimmekaan vihkiytyneet, mitenkä ikinä me ennen ylpelimmekään ja kerskuimme siitä, että olimme paremmat kuin kaikki toiset kansat maan päällä siksi, että meillä ei ollut pakollista sotapalvelusta, niin kaikki tuo nyt pyyhkäisemällä karistetaan pois tieltä.

On merkille pantava tosiasia, että kun jokin suuri kysymys, kuten esim. tämä yleinen, pakollinen sotapalvelus, astuu etualalle, niin sen johdosta on paljon tekemistä kuukausimääriä. Siitä kiivaasti keskustellaan ja intohimoisesti vaihdetaan vastakkaisia mielipiteitä ja sanomalehdet ovat kokonaan täytetyt asian pohtimisella, ja sitten—yleisö poikkeuksetta väsyy koko asiaan, se muuttuu kylmäksi ja välinpitämättömäksi ja puhuminen vähitellen lakkaa. Silloin ne, joilla on kirves valmiina iskemään ryhtyvät nopeasti turmiolliseen, mutta tehoavaan työhönsä kun kansan silmät ja huomio on käännetty muualle.

Tänään on kysymys pakollisesta sotapalveluksesta. Se on mitä tärkein kysymys jokaiselle miehelle, naiselle ja lapselle Yhdysvalloissa ja sen ratkaisusta ei riipu ainoastaan jokaisen kansaan kuuluvan yksilön, vaan itse koko kansan elämä ja kuolema. Joitakin kuukausia sitten jokainen puhui tästä asiasta; siitä kirjotettiin artikkeleita, pidettiin puheita, julkaistiin kasottain kirjoja, pidettiinpä sen johdosta paraatejakin ja lopuksi oli—militaristeilla viimeinen sana sanottavana.

Sitten alkoi valtiollinen kamppailu. Kansan mielipide oli tykkänään sotilasvastainen, mutta presidentinvaalien tuloksista saattaa sittenkin oppia sen kokemuksen, että vaikka nämä kansanjoukot olivatkin sota- ja sotilasvastaista, niin sittenkin ne valitsivat asioitaan hoitamaan miehet, jotka tälle mielipiteelle rakentavat täydellisiä sulkuja.

Junkkarit jättivät asiansa hetkeksi hautumaan ja antoivat tuon poliittisen tukkanuotanvedon rauhassa jatkua siksi kunnes se itsestään päättyi, ja makeasti partaansa naureskellen sivusta katsoivat kuinka kansanjoukot militarismia vastaan äänestäessään äänestivät militaristit valtaan.

Nyt on vaalitaistelu taasen ohitse ja kaikki menee entistä latuaan. Me olemme lopen uupuneita, sillä meidät on paljolla politiikalla saatettu aivan sairaaksi. Siksi me emme haluakaan enää keskusteluja, vaan me paljoa halukkaammin käymme leikkomaan osakekuponkeja ja innostumme muutenkin jokapäiväisen elämän hyörinään. Me emme mitään halua nyt sen hartaammin kuin että keskustelut ja iankaikkiset kinastelut lakkaisivat.—Niin on nyt tapahtunut, sillä keskustelut ovat todellakin lakanneet. Mutta samalla kertaa kun keskusteleminen lakkasi ja kun väsymys kaikkeen mikä haiskahti politiikalle pääsi vallitsevasi tunteeksi, veti koko junkkerien laaja pataljoona raskaan tykistönsä esille ja alkoi sillä mahtavan musiikkinsa.

Kansa äänesti militarismia vastaan—sillä ainoalla tavalla millä se osasi. Nyt se saa itse korjata hedelmät tuosta nurinkurisesta äänestyksestään. Sillä on äärimäisenä huvinaan kuunnella armeijaupseerien ja toistenkin enemmän tai vähemmän tärkeitten henkilöitten ankarasti pohtivan kysymystä siitä, mikä muoto pakollisesta sotapalveluksesta olisi helpoin ja paras sovelluttaa kansan niskoille.

Viimeksi on nyt pohdittu olisiko viisainta asettaa voimaan täällä Yhdysvalloissa argentinalainen pakollinen asevelvollisuusjärjestelmä—mikä se sitten lieneekin. Argentinalaiset itse kyllä näyttävät makeasti nauravan meille jo pelkästään siksikin, että heidän kömpelö ja typerä järjestelmänsä on edes saattanut tulla kysymykseenkään. Mutta militaristit eivät lienekään maailman älykkäimpiä ihmisiä.

Sveitsiläisestä, ranskalaisesta ja australialaisesta järjestelmästä puhutaan myöskin aivan julkisesti; kukaan ei vielä ole suoranaisesti tohtinut preussilaista järjestelmää ehdottaa, vaikkakin se epäilemättä monenkin mielessä pyörii.

Nykyään on jo keskustelujen aika ohitse, mutta sen sijaan on meillä käsissä väkinäisen pakotuksen aika. On jo liian myöhäistä pohtia uhkaavaa vapautemme ja laitostemme loukkaamista, sekä sitä vastaan taistella, sillä vaikkakin kansa sydämensä pohjasta vihaa kaikkea mikä haiskahtaakin militarismille, niin se sittenkin on jo jakautunut äänestyksessä ja niinmuodoin on enää vain junkkereilla puheenvuoro. Asia kuten sanottu ratkaistiin jo äänestyksessä. Se oli politiikkaa, jota ajettiin puolueitten vaalilistoilla, vaalitaisteluilla ja ehdokkailla—ja **kansa kärsi tappion!**

Nykyään on jäljellä ainoastaan yksi puolue, joka leppymättömästi taistelee koko tuota veristä järjestelmää vastaan ja joka ei milloinkaan nuku ja se on **sosialistipuolue.** Ainoa tapa taistella tuota preussiläisyyttä vastaan on yhtyä tähän puolueeseen jo **tänään ja toimia** siinä. Ellette niin menettele, niin silloin kun teitä sotapalvelukseen tullaan noutamaan pakolla, teillä ei enää ole mahdollisuutta antaa vastalausettanne tätä hanketta vastaan.—New York Call.

Seattlen sosialistien kunnallisohjelma

Seattlen sosialistit ovat hyväksyneet lähestyviä kunnallisvaaleja varten seuraavan vaaliohjelman:

Seattlen sosialistipuolue kokoontuneena konventsioniin, vakuuttaa olevansa uskollinen sosialismin kansainvälisille periaatteille, sellaisina kuin ne on selitetty valtiota ja koko kansallisuutta koskevissa periaatejulistuksissa, ja käy tähän kunnalliseen vaalitaisteluun tarkotuksella vahvistaa ja tukea sellaisia ehdokkaita, jotka hyväksyvät nuo periaatteet.

Sosialistipuolueen hartain pyrkimys on yhteiskunnallisesti omistaa ja kansanvaltaisesti hallita yhteiskunnallista tuotantokoneistoa. Tämä on tehtävä, joka on kansainvälinen tarkotusperällään, mutta sosialistisiin periaatteisiin liittyneinä, mikäli kunnalliset asiat ovat kysymyksessä, me Seattlen äänestäjille esitämme seuraavaa:

1) Me kannatamme kunnallista omistusta mikäli kaikki julkiset laitokset ovat kysymyksessä, joista mainittakoon: raitiotiet, kaasulaitokset, puhelinlaitokset, kivihiilivarastot, teurastuslaitokset, kauppahallit ja meijerit.

2) Keinona, jonka tarkotuksena on kunnallisen omistamisohjelman tehoisaksi tekeminen me pidämme kunnallisen pankin perustamista.

3) Me vaadimme kunnallisia majataloja sekä miehiä että naisia varten.

4) Me vastustamme kaupungissa olevien vankien maksutta työssä pitämistä ja irtolaistuudesta rankaisemista työttömyystapauksissa.

5) Me vaadimme yleisen kunnallisen sairaalan ja klinikan perustamista, joitten tulee kaikissa tapauksissa olla vapaasti käytettävissä.

6) Me vaadimme vanhuudenvakuutusta.

7) Me vaadimme kohtuullista "civil service" sääntöä (tarkotetaan tutkintoja, joitten läpi täytyy mennä tullakseen hyväksyttyä kunnan palvelukseen) joitten käytännössä toteuttamisesta on oikeus vedota riippumattomaan, kunnan palveluksessa olevien henkilöitten valitsemaan neuvostoon.

8) Me vaadimme rekisteröimismaksujen ja omaisuuksien perustana pitämisen lakkauttamista kunnallisiin virkoihin pyrkiessä.

9) Ollessaan virassa, sosialistipuolueen tukemat ehdokkaat tulevat edustamaan työväenluokan etuja ja tekemään voitavansa työläisten aseman parantamiseksi.

SIELTÄ *ja* TÄÄLTÄ

VIESTEJÄ VENÄJÄLTÄ.

Nykyään kun Europan sotivista maista harvoin saa mitään luotettavilta näyttäviä ja sensuroimattomia tietoja, täytyy useimmassa tapauksessa turvautua keirtoteitse saapuneihin viesteihin. Ja jos joku henkilö sattuman kaupalla pääsee Europasta tälle mantereelle pujahtamaan, niin sanomalehtineekerit pitävät kunnia-asianaan hänestä puristaa irti kaikki mahdolliset ja mahdottomat tiedot, mikäli ne jonkun maan sisäistä asemaa koskevat. Niinpä on t.k. alkupäivinä Venäjältä, lähellä Moskovaa, Siperian halki pakolaisena harhailtuaan saapunut Butteen muuan venäläinen leipuri, nimeltä Kalman Rudolph, joka "The Butte Daily Postin" raportterille on m.m. kertonut seuraavaa:

"Olot Venäjällä ovat sietämättömät, sillä kaikki keskittyy yksinomaan sotaan. Jokainen Venäjän alueella oleva koulu, opisto, kirkko, kaupungintalo, tai mikä muu julkinen rakennus tahansa on muutettu sotilassairaalaksi. Nuoret miehet, samaten kuin naisetkin ovat siellä käyneet harvinaisiksi ja siksi työvoima on kallista. Suurimman osan teoliisuus- ja muustakin työstä toimittavat yli 50 vuoden ikäiset miehet ja naiset, jotka nyt ensimäistä kertaa elämässään saavat kunnollista palkkaa. Kapungeissa eivät naiset nykyään yksistään aja vuokra-autoja ja raitiotievaunuja, vaan ne ovat joutuneet kaikille aloille, vieläpä toisinaan linnoitustöitä ja juoksuhautojakin tekemään.

"Kun miehiä otetaan armeijaan, niin siinä ei enää tule lääkärintarkastus kysymykseen, sillä jokainen 17 ja 45 ikävuoden välillä oleva sinne erotuksetta joutuu. Ennen miehet otettiin harjotettaviksi ja sitten siirrettiin varaväkeen, mutta nykyään ne vain järjestetään riveihin, aletaan harjottaa ja viedään rintamaan ollenkaan puhumatta siitä kuinka kauaksi aikaa. Moni jo 50 vuotiakin täyttänyt rivakan näköinen mies on pakotettu sotapalvelukseen, kun jonkun upseerin näkyviin on joutunut. Ennen ei koskaan pakotettu perheen ainoata elättäjää sotapalvelukseen, mutta nykyään joutuu sinne jokainen miehen kirjoissa oleva.

"Sotatarpeista on ankara puute. Niinpä kun esim. rekryyttejä harjotetaan, niin oikeat kiväärit eivät siihen tarkotukseen jouda; miehille annetaan vain puusta veistetyt kiväärit käteen ja kiireellisesti harjotetaan joitakin alkeita sotatempuista. Kun sitten vereksiä joukkoja lähetetään rintamaan, niin niille annetaan kaatuneilta sotilailta riisutut tamineet päälle, tsaari itkusilmin siunaa heidät ja kaikki katsojat sanovat heille siinä mielessä jäähyväiset, etteivät enää heitä milloinkaan tule näkemään.

"Ruokavarat ovat käyneet äärimmäisen niukoiksi, eivätkä sotilaat tavallisissa oloissa saa ainoatakaan kunnon ateriaa päivässä. Pidetään jo vankkana ateriana kun kananmuna keitettynä jaetaan kahdelle miehelle ja siihen annetaan vähän leipää lisäksi. Yhdysvaltain rahassa laskettuna saavat Venäjän armeijassa olevat sotilaat palkkaa—50c kk., ja sekin maksetaan aina 60 vuorokauden kuluttua.

"Kautta koko maan huutavat ihmiset rauhaa, mutta silti ei kukaan uskalla siitä julkisesti puhua ja ajatustaan lausua. Ihmiset on vallannut suuri kauhu, sillä kuolema tekee hirvittävää jälkeä kansan keskuudessa. Ihmisiä ei näet kuole yksinomaan taistelukentillä ja sairaaloissa, vaan niitä nääntyy tuhansittain suureen kurjuuteen paetessaan sodan jaloista ja etsiessään uusia asuinpaikkoja, ja olletikin on kuolevaisuus lasten keskuudessa suuri. Kauhistuttavin oli asema silloin kun saksalaiset vallottivat Puolan kuningaskunnan. Silloin pakenivat asukkaat miljoonaisessa joukossa konbuiltaan suoraan Moskovaan johtavaa maantietä myöten taluttaen karjaansa ja kuljettaen tärkeimpiä kapineitaan mukanaan jos se suinkin vain oli mahdollista. Ihmisvirta oli lakkaamatoin ja tuhansia kuoli uupumuksesta, sillä yhäti oli eteenpäin mentävä virran mukana. Koko tuon maantien varsi on nyt yhtämittaisena hautuumaana, missä talonpoikia, heidän vaimojaan ja lapsiaan makaa muistona tuosta kauheasta, viikon kestäneestä yhtämittaisesta matkasta.

"Venäjän raha-asiat ovat joutuneet aivan hunningolle. Kovaa rahaa ei näe enää milloinkaan, sillä valtio on takavarikoinut kaikki arvometallit, vieläpä kuparinkin, joten kaupan välityksessä käytetään yksinomaan hallituksen julkaisemia merkkejä, joita jokaisen on otettava täydestä vastaan. Saadakseen haltuunsa sukan säärin kätketyt kovat rahat hallitus noin vuosi sitten käytti ovelaa kavaluutta. Se näet julisti, että kapakoista saa viinaa eräänä määrätynä päivänä ja maan kaikilla äärillä kokontuivat miehet joukottain viinamyymälöihin. Etukäteen oli ilmotettu, että viinan ostamisessa ei kelvannut mikään muu kuin kova raha, ja kun kapakat olivat ahdetut väekä täyteen, niin sotilaat sulkivat ovet, jonka jälkeen kaikki vangittiin ja päästettiin vapaaksi vasta sitten kun kova raha oli tyyten takavarikoitu. Sen sijaan ei kukaan saanut viinaa maistaakaan."

Elintarvepulasta antaa Kalman Rudolph räikeämmän kuvauksen kuin mitä mikään Venäjältä saapunut tieto tähän mennessä on esittänyt. Hänen kertomuksensa mukaan maksavat halvimmat kengät 35 ruplaa, eli noin $17.50, jauhot 20c naula Yhdysvaltain rahassa, suola 20c naula, ja sokerin hintaa ei ollenkaan osaa sanoa, siilä se on Venäjällä nykyään käynyt kokonaan tuntemattomaksi, samaten kuin kahvikin. Nahka on siellä käynyt niin kalliiksi, että jalkineitten pohjauttaminen maksaa $4.50. Ja samalla tavalla ovat kaikki toisetkin tavarat kohonneet hinnassa.

"Lihavarat ovat käyneet Venäjällä niin vähiin, että sitä jaetaan vain yksi naula kutakin henkilöä kohden viikossa. Lihaa myydään vain kahtena päivänä viikossa ja kun sitä lihapuodista mennään noutamaan, niin täytyy esittää kaupungin virkailijoitten allekirjottama hyväksytty anomus. Pidetään jo suurena rikoksena, jos jonkun kotoa tavataan lihaa päivää ennen lihan myyntipäivää, ja siitä saattaa joutua 6 kk. linnaan hyvässä lykyssä. Useissa paikoin on leivän jakaminenkin pitänyt rajottaa määräannoksiin ja kun tuo jakaminen on hyvin alkuperäisesti järjestettyä, niin saattaa usein joutua leipävuoroaan nälkäisenä odottamaan yhtämittaa päiväkausia."

HÄNEN MAJESTEETTINSA LEIPÄKORTTI.

Kun tuo suurten "materialistien" Platon ja Aristoteleen kotimaa Kreikka, joutui sodan takia kärsimään ruokavarojen puutetta, aiheutti se siellä kuiten muuallakin rajotuksen ruokatavaroitten käytössä. Niinpä on sielläkin käytännössä korttijärjestelmä, joka annetaan kullekin perheen "päälle". Kortilla saapi sen omistaja sitten kortin myöntämän määrän leipää omaksi ja perheensä ravinnoksi. Tehdäkseen korttijärjestelmän oikein kansalliseksi on hänen majesteettinsa kuningaskin ottanua itselleen leipäkortin, joka oikeuttaa hänet jokapäiväiseen leipään. Mahtaa tuo uutistoimistojen maailmalle lennättämä tieto olla erittäin lohdullinen niille Atenan asukkaille, jotka todella ovat leipäkortistaan riippuvaisia, sillä onhan heillä nyt tiedossaan oikein kruunattu jonotustoveri, jonka kanssa saavat jakaa ilonsa ja surunsa. Mahtaa se olla mielenkiintoista kun kengänkiillottaja ja hänen majesteettinsa sattuvat samaan jonoon, odottamaan vuoroaan leivänjakopaikalle. Jos vielä sattuisi, että kengänkiillottaja ehtisi ennen hänen majesteettiaan, joten hänellä vielä olisi etutilakin leivän saantiin, niin olisi mukava olla ajatusten lukijana läsnä ja katsella mitä tuo ruskettunut pakana ajattelee hänen majesetettinsa "korkeasta persoonasta". Eiköhän sillä veitikalla vain olisi sisua hiukan kutitella majesteettinsa "kovaa" kohtaloa?

Niin, jospa he sattuisivatkin samaan jonoon. Mutta niin ei tule käymään. Hänen majesteettinsa saapi leipää enemmän kuin kyllikseen leipälinjaan menemättäkin, eikä hänen kortillaankaan ole muuta virkaa kuin se minkä se on jo toimittanut, nim. tulla yleisen huomion esineeksi. Siksi se on jo tullut ja vieläpä saattanut kuninkaankin huomatuksi. Tekonsa tehtyään saapi se tilansa jossakin hyvin huomatussa paikassa ja tulevaisuuden asiakirjat tulevat kai kertomaan Kreikan kuninkaan leipäkortista yhtä innostuneesti kuin pastorit puhuvat Jeesuksen rististä ja kai joku tulevaisuuden Bouck White tulee hänestä kirjottamaan "aikansa suurimpana kumousmiehenä" samoin kuin tämän päivän Bouck White kirjottaa Natsareetin kirvesmiehestä, tehden hänestä suuren kansan johtajan. Leipäkortti-kirjailijalla on ainakin se hyvä puoli, että hänen sankarinsa on historiallinen, jolla todellakin on leipäkortti taskussa kun sen sijaan Natsareetin kirvesmiehen todellisuus voidaan omata ainoastaan hyvässä luottamuksessa, kuten Strinbergin lausunnon mukaan voi aviomies omistaa muijansa herttaiset lapset.

Europassa on paljon majesteetteja,